

Elke donderdagochtend, zo rond een uur of tien, ga ik koffie drinken op de Place de Lenche. Ik kies altijd consequent voor het wat rommelige terras van Bar-Tabac Au Point de Vue, een plek die eerlijk gezegd niet meer zo goed past in het decor van dit nochtans mooiste pleintje van Marseille met lommerrijke platanen die je in de zomer koelte bieden en in de winter tegen de wind beschermen. Le Panier, die authentieke volkswijk van Marseille, is de laatste jaren wat ten prooi gevallen aan de invasie van toeristen die met duizenden tegelijk door gigantische cruiseschepen op de stad worden losgelaten. Zij komen zich hier wat beduusd vergapen aan de Provençaalse lavendelromantiek zoals die in de Franse soapserie Plus Belle la Vie werd opgeroepen maar hier eigenlijk nooit heeft bestaan. Zij kopen een stuk Marseille zeep en de meest avontuurlijken onder hen misschien een fles pastis, maar reppen zich dan zo snel als ze kunnen terug naar hun veilige schip voor het vol pension waarvoor ze betaald hebben en waarschijnlijk ook maanden gespaard.

Maar toch, ondanks alles, hou ik van dit pleintje. Le Panier mag al ontdekt zijn door het massatoerisme, de oorspronkelijke bewoners hebben zich niet laten weggagen. Het is hun wijk. Het is hun plein. En volgens de hier heersende regels van de gastvrijheid verdragen ze lijdzaam de zeer tijdelijke bezoekers, of ze nu Chinees, Amerikaans, Russisch, Italiaans of wat dan ook zijn. Al willen ze wel eens klagen over het geratel van de rolvaliesjes van de B&B-ers als ze over hun hobbelige straatstenen denderen. Want die tijdelijke citytrippers hebben Marseille ook ontdekt en al zeker deze pittoreske wijk, waar kunstenaars, pottenbakkers en andere artiesten van allerlei slag de voorbije jaren zijn neergestreken. Om tien uur 's ochtends valt het gelukkig nog mee met die toeristen. De meesten van hen zitten dan op het treintje, dat geen echt treintje is maar wel tamelijk goed vermomd als een, dat hen naar de top van de Notre Dame de la Garde voert. Het uitzicht op de stad houdt hen wel even bezig.

Ik drink koffie en lees La Marseillaise. Ten eerste omdat ik 's morgens graag koffie drink en die krant de naam draagt van mijn nieuwe thuisstad. Ten tweede omdat het ook een ongegeneerd

linkse krant is. En ten derde omdat haar lokale concurrent La Provence heet en ik niet in de Provence wil wonen. Ik zou natuurlijk ook Le Monde of Libération kunnen lezen, maar die zijn zo Parijs. En ik woon in Marseille, dus lees ik La Marseillaise.

Het was daar, op het terras van Bar-Tabac Au Pont de Vue op de Place de Lenche in de wijk Le Panier, dat ik hem voor het eerst zag. Hij kwam van de trappen aan de Montée des Accoules. Stokoud, dat kon je zien, maar niet krom. Vrij kranig zelfs. Met een stevige tred ook. Hij droeg een afgesleten Levi Strauss 501 en een half openstaand wat afgeschoten roze katoenen hemd met een wit T-shirt eronder. Aan zijn voeten had hij naar mijn smaak veel te grote witte Adidas sportschoenen aan (waarom draagt iedereen tegenwoordig toch van die lelijke sportschoenen, dacht ik nog). Hij had ook een lichtbruine, vrij grote pet op, een klak met zo'n korte klep en een brede achterkant. Onder die klak zat een zilverkleurige bos haar, vrij lang en achter zijn oren tot in zijn nek gekamd. De wandelstok die hij in zijn rechterhand vasthield diende niet als steun maar bewoog langs hem als een soort statussymbool, waarmee hij leek te willen aantonen dat hij die stok helemaal niet nodig had om te komen en te gaan waar hij wou. Rustig maar gedecideerd kwam hij de hoek om en vond zijn weg over het plein alsof hij hier al honderd jaar kwam. Hij zette zich neer op een van de stoelen aan een tafeltje op hetzelfde terras waar ik zat. Het duurde even voor ik het merkte, maar op zijn bovenlip ontwaarde ik nu ook een klein, fijn grijs snorretje dat ooit bij een knappe jongeman moet hebben gehoord, denk ik. Hij bestelde een pastis. Correctie: hij bestelde een 51.

Daar zat hij dus. Rustig, met zijn handen in zijn schoot. Zijn hoofd rechtop, aandachtig, een beetje nieuwsgierig zelfs, naar de activiteit op het pleintje kijkend. Gelukkig, zo leek het ook, met een onbestemde glimlach op zijn lippen, bijna dromerig alsof hij dingen zag die wij niet konden zien.

Iedere donderdagochtend, klokslag half elf, stond hij onderaan de trappen van de Montée des Accoules en stapte kordaat naar een tafeltje op het terras van de Bar-Tabac, bestelde een

51 en overschouwde de activiteit op de Place de Lenche. Tot die ene donderdag dat de toeristen hun treintochtje naar de Notre Dame de la Garde blijkbaar hadden overgeslagen en er geen enkel tafeltje op ons terras vrij was. Alleen aan dat van mij stond nog een stoel die niet bezet was. Hij aarzelde even, leek zelfs wat in de war, maar kwam dan toch bij mij staan. Hij keek me aan, excuseerde zich en vroeg:

“Is deze stoel vrij?”

Ik keek op van La Marseillaise en knikte alleen maar. Hij ging zitten, bestelde zijn 51, maar deze keer keek hij niet dromerig naar de Place de Lenche, maar eerder zeer geconcentreerd, zo leek het mij toch, naar mij en mijn krant. Ik voelde zijn blik op de pagina's rusten en vreesde zelfs even dat hij er door zou branden. Ik legde La Marseillaise neer en wou een slok nemen van het kleine kopje koffie dat nog voor me stond, maar realiseerde mij te laat dat het al leeg was. Hij glimlachte.

“Staat er iets in La Marseillaise?” vroeg hij.

“Niet echt,” antwoordde ik naar waarheid. “Toch niets wat er al altijd heeft in gestaan.”

“Ja, ik ben ook gestopt met de gazet te lezen,” zei hij nog steeds glimlachend en hij nipte even aan zijn 51. “Toen ik merkte dat ik alles al eens gelezen had ben ik ermee opgehouden.”

Dit wilde ik eerst even tot me laten doordringen, al deed ik alsof ik hem snapte.

“Ik lees de krant tegenwoordig op een tablet,” zei ik. “Maar ik mis het tactiel gevoel van een echte papieren krant in mijn handen. Daarom kom ik hier iedere donderdagochtend nog eens van het krantenpapier genieten.”

“Dat begrijp ik,” zei hij. En toen aarzelde hij even alsof hij beseftte dat hij misschien een ongepaste vraag ging stellen. “Maar zeg eens, dat accent van u, dat komt mij precies bekend voor.”

“Ik ben een Belg, maar ik woon in Marseille.”

Dat laatste voeg ik er de laatste maanden altijd snel aan toe als ze me vragen waar ik vandaan kom, alsof ik wil onderstrepen dat ik niet tot de horden behoor die hun stad tijdelijk komen bezetten.

“Ah, een Belg!” riep hij bijna.

Hij spreidde zijn armen. Ik had de indruk dat hij er zelfs wat enthousiast van werd. En het viel me vooral op dat hij het woordje “Belg” haast met een zucht uitsprak.

“Belgen. Ik hou van de Belgen. Van Brel, Magritte, Hergé, Franquin, Arno, Stromae”.

“Allemaal Brusselaars,” onderbrak ik hem zonder goed te weten waarom.

“Et alors? Zijn dat soms geen Belgen?” vroeg hij een beetje verontwaardigd.

Ik aarzelde even, maar ik zweeg wijselijk. Ik besepte dat het geen zin had om hem de drieledige staats hervorming met twee gemeenschappen en drie gewesten in België uit te leggen.

“Gij zijt ’n Flamand hè,” zei hij ineens.

Die stak. Recht in mijn maag. Ik? ’n Flamand? Een flamin-gant of wat? Zo’n Vlaams introvert en kleinburgerlijk mannetje dat neerkijkt op alles wat anders en spannend is in onze hoofdstad en enige grootstad: Brussel.

“Ja, maar ik heb wel twintig jaar in Brussel gewoond,” was het enige dat ik er als tamelijk zwakke vorm van verdediging tegen in kon brengen.

“Ah dan is het goed, want ik zèn oek nen Brusselaar,” klonk het ineens met dat ongeëvenaard Vlaams Brussels accent uit zijn mond. Dat aanstekelijk, warm en luchtig dialect had ik niet meer gehoord sinds ik in de jaren tachtig bij die Brusselse madame in de Antoine Dansaertstraat de krant ging kopen of als ik mijn haar ging laten knippen bij de bejaarde kapper wat verderop.

En hij schakelde dus over op het Brussels.

“Ja, ik ben een Brusselaar. Van geboorte maar dat is het enige.”

“Hoe ben je dan in Marseille terechtgekomen?” vroeg ik nieuwsgierig.

“Och, mijne vriend, dat is een lange historie. Een heel lange. Ze begint al meer dan honderd jaar geleden. Toen ik met mijn ouders naar Marseille ben verhuisd.”

Ik staarde hem stomverbaasd aan. Ik wist even niet wat zeggen. Zat hier een honderdjarige voor me, rustig een 51 te drinken? Ik kon het niet geloven. Ik had hem desnoods achterin de tachtig geschat, maar in schatten ben ik nooit goed geweest, moet ik toegeven.

“Gelooft ge me niet?”

“Euh, jawel. Waarom zou ik u niet geloven?”

“Komende zomer word ik 105.”

“105 jaar?”

“Jawel suske, 105 jaar. Ik ben al meer dan 100 jaar een Belg in Marseille. Kunt ge dat geloven?”

“Euh, ja... Ik weet niet...”

“Awel, weet ge wat? Kom iedere donderdag om half elf naar hier, op de Place de Lenche. Trakteer mij op ‘n 51. Desnoods twee. En ik zal het u allemaal vertellen.”

Hij stond op en gaf me een hand.

“Ik heet Marcel.”